

Ventas Balss: *Sestdiena, 20. jūnijs, 1936*

Līgo

Janīts nāca pa gadskārtu, līgo, līgo

Savus bērnus apraudzīti, līgo!

Vai tie ēda, vai tie _ dzēra, līgo, līgo

Vai Janīti daudzinaja, līgo!

Latviešu svētku krāšņums vispilnīgāk! izpaužas Jāņu svinēšanā. Līgo dziesmas tad skan pa visu zemi, jāņugunis un ugunskuri tad deg uz visiem kalniem un pakalniem, un Jāņu bērnu jautrās klagas tad dzirdamas visu nakti. Jāņu naktī neviens latvju zemē neguļ — šī nakts pieder dziesmām, jautrībai, mīlai — teiksmainā papardes zieda meklēšanai. Un tas arī saprotams — Jāņi ir zemes auglības svētki, un kas gan vēl vairāk var iepriecināt zemnieku tautas sirdis, kā auglīgas druvas un lauki, kupli ganāmpulki un gaidāmā bagātā raža! Zemes auglībai tad lai atskan jautrās līgo dziesmas, lai puto tautiskais miestīņš un lai tālu visā zemē atspīd spožās Jāņugunis! Latvietis nav divreiz aicināms darbā, un tāpat arī ne svētkos. Viņš pēc grūta darba nododas veselīgiem priekiem un pimiem kausiem tver visu, ko dzīve dod. Līgo svētku krāšņums atspoguļo latvju tautas patieso dzīves prieku, mū-su pilnskanīgo dvēseli, daudzkrāsaino rakstura prizmu, — šajos svētkos uz aru laužas viss, kas tautas sirdī pelēkā darba dienā apslēpti snauž. Kā īsts darba bērns, latvietis ir pilns dzīves spēka, un _ viņam jautrības, atjautības un asprātības gars ir tikpat dzīvs kā nopietna darba griba. Latviešu tautas dvēsele ir apbrīnojama taisni ar šo harmonisko vienību, kādā tajā savienojas raksturu pretešķības un dzīves tumšie un gaišie toņi, un stīpra tā bijusi šajā pilnībā un saskaņā. Latvietis vienmēr zinājis īsto laiku, kad upurēt kādam dievam, un nekad viņš nav nogājis vienpusībā. Starp dzīves pilno kausu un atteikšanās «kūpinājumiem viņš izvēlējies vidus ce-lu, un palicis uzticīgs savai cilvēcīgai dabai. Mūsu tautas raksturā daudzkreiz pasvītrotais sērdieņu motīvs ir tikai viena dvēseles kokles stīga, tikpat un vēl daudz skanīgāka ir bezbēdīgās un dzīves priecīgās, jautrās dzīves skaņas, kas tik pilnīgi izpaužas mūsu līgo dziesmas.

Latvietis ir dzīves apstiprinātājs, bet ne noliedzējs, un dzīves apstiprināšanai skan arī līgo dziesmas, un spoži deg jāņugunis un ugunskuri latvju ārēs. Dzī-ves prieks, kas mīt latvju tautas dvē-selē, un kas tik bagātīgi atspoguļojas mušu tautas dziesmās, ir mūsu nacionālā rakstura pamats, bet sērīgie, pesimisma motīvi, vēstures nedienu iespaidi. Zemes virsū nav otras tautas, kas būtu izstarojusi tik brīnišķu gaišumu un tādu dzīves prieku kā latvju dainas. Un kas gan vēl pilnīgāki atspoguļo mūsu tautas garu, mūsu raksturu un dzīves uzskatu par mūsu nemirstīgām tautas dziesmām'?

Gari laikmeti ir strādājuši pret šo latvju tautas gaišo, dzīves priecīgo raksturu. Svešas baznīcas dogmas ar savam askētisma mācībām, svešas internacionāles ar savām naida, neiecietības mācībām. Veselu laikmetu smagums kā nakts gulējusi mūsu tautas dvēselei, un tomēr brīvs palicis latviešu gars un dzī-ves prieka pilna — tautas dvēsele. Latvju tauta noietusi nakts melnumu, noietusi svešas mācības un palikusi uzticī-ga savam iedzimtam, gaišam, dzīves un darba prieka pārpilnam raksturam. Gars ir neuzvarams, un tas simtkārt pierādī-jies latviešutautas vēsturē. Neuzvarama bijusi mūsu tautas brīvības alka, neuzvaramas senās ierašas un tikumi. Mainījušies gan dzīves apstākļi, sadzīves veidi, bet pati tautas dvēsele palikusi balta un gaiša. Un šim gaišumam un patiesai gara brīvībai, dzīves priekam un draiskulīgai nebēdībai par godu gadu

tūkstošiem latvju āres degušas spo-žas jāņugunis un atskanējušas jautras līgo dziesmas. Un šogad tās degs un skanēs vēl krāšņāk kā jebkad, jo latviešu gars tagad svin savus uzvaras svētkus.

Tā ir latviešu māja, ko tagad ceļam un latviešu gars un latviešu dziesmas šē valda. Latviešu darbs un latviešu svētki pēc lielā darba cēliena. Spoži deg jāņugunis latvju ārēs, un skaļi atskan līgo dziesmas no kalna uz kalnu. Latvieši svin sava darba auglības svētkus, sava gara auglības svētkus un visa latviska uzvaru. Pie tautas Vadoņa nāk Jāņu bērni ar vaiņagiem, dziesmām aplīgo vīru, kas izvedis mūsu zemi uz spēka un varenības ceļa, uz latvietības ceļa.

Spoži deg jāņugunis un spēcīgi skan līgo dziesmas latvju ārēs. Imanta ir modies un Zilais kalns sakustējies. Latvija skan dziesmās. Līgo!

Pēc ilgiem laikiem latvietība atkal valda mūsu zemē, un viss, ko mēs tagad darām, ir šīs tautiskās idejas apdvests. Pēc ilgiem meklēšanas un garī-gās klaiņošanas laikiem, latvju dzīve atkal atgriezusies latviešu sētā, kur durvis pušķotas meijām, kur skan latviskas dziesmas, un kur Jāņu tēvs mīļi saņem savus bērnus. Mēs tagad esam kā viena saime latvju mājā, un saderī-ba valda starp mums. Un vai sākumā mēs nebijām pārsteigti par šo dīvaino atgriešanos, par atgriešanos pašiem savās mājās, pie latvietības uguns-kura? Vai nevajadzēja mums garīgas atdzim-šanas, lai paši savu latvisko māju sajustu kā tēva māju, kur laime mus auklējusi bērnībā, un kur laime mus gaida nākotnē?